

Specialeansøgning

Region Midtjylland

Vedr. speciale: IM: Nefrologi

Dato: 27. maj 2009

1 Generelle overvejelser i forhold til specialet

1.1 Generelle overvejelser over den planlagte organisering af akutområdet i forhold til specialet

Jf. hospitalsplanen for Region Midtjylland modtages der nefrologiske patienter på fem hospitaler i regionen. Det nefrologiske speciale er således repræsenteret på følgende matrikler:

- Regionshospitalet Randers (hæmodialysesatellit)
- Regionshospitalet Horsens (hæmodialysesatellit)
- Regionshospitalet Viborg
- Hospitalsenheden Vest (Regionshospitalet Holstebro)
- Århus Universitetshospital, Skejby

Akut indlæggelse af hæmodialysepatienter med vanligt dialysested i hæmosatelliter foregår oftest på Århus Universitetshospital, Skejby og kun i mindre omfang på Regionshospital Randers og Regionshospital Horsens.

Der vil være fælles akutmodtagelse på følgende hospitalsenheder:

- Regionshospitalet Randers
- Regionshospitalet Horsens
- Regionshospitalet Viborg
- Hospitalsenheden Vest
- Århus Universitetshospital

I de fælles akutmodtagelser er følgende specialer repræsenteret:

- Intern medicin
- Ortopædisk kirurgi
- Kirurgi (parenkym)
- Anæstesiologi med intensiv afdeling niveau 2
- Diagnostisk radiologi
- Klinisk biokemi

Jf. hospitalsplanen omfatter intern medicin i de fælles akutmodtagelser på sigt og i varierende grad følgende intern medicinske specialer: Lungesygdomme, medicinsk gastroenterologi og hepatologi, endokrinologi, reumatologi, kardiologi, geriatri og infektionsmedicin.

I sin egenskab af Center of Excellence, i overensstemmelse med visitationsretningslinjerne, vil Regionshospitalet Silkeborg desuden modtage akutte, visiterede intern medicinske patienter med henblik på forebyggelse af uheldsmæssige indlæggelser – i tilknytning hertil er der nefrologisk funktion.

1.2 Generel beskrivelse af og overvejelser over sammenhængen i specialet på tværs af funktionsniveauer

Planlægningen af placering af de lægefaglige specialer i Region Midtjylland tager udgangspunkt i regionens akutplan og hospitalsplan. Hospitalsplanen udstikker

bl.a. de overordnede linjer for beslutninger om samling af funktioner og udvikling af stærke faglige miljøer i Region Midtjylland.

Århus Universitetshospital, Skejby, varetager behandling på højtspecialiseret-, regions- og hovedfunktionsniveau, mens Hospitalsenheden Vest (Regionshospitalet Holstebro) og Viborg varetager behandling på hovedfunktionsniveau.

Der varetages desuden regionsfunktioner på Regionshospitalet Viborg og Hospitalsenheden Vest (Regionshospitalet Holstebro)

Der er hæmodialysesatellitter på Regionshospitalet Randers og Regionshospitalet Horsens. Begge betjenes af personale fra Århus Universitetshospital, Skejby.

Der ansøges om højtspecialiserede funktioner på Regionshospitalet Viborg og Regionshospitalet Holstebro i et formaliseret samarbejde med Århus Universitetshospital, Skejby.

1.3 Generel beskrivelse af og overvejelser over sammenhængen til andre specialer

Nefrologien har nært samarbejde med bl.a. intensiv afdeling, urinvejskirurgi og andre medicinske subspecialer. I regi af Århus Universitetshospital (Skejby og Århus Sygehus) forefindes alle relevante specialer til varetagelse af den komplekst nyresyge patient, og der foreligger mangeårigt nært samarbejde med relevante specialer. Patientforløbene ved samarbejde med andre specialer initieres typisk af Nyremedicinsk Afdeling, Århus Universitetshospital, Skejby, og planlægges i samarbejde med relevante specialafdelinger. Patienterne indlægges primært på Nyremedicinsk Afdeling, ligesom den ambulante opfølgning oftest er placeret i Nyremedicinsk Afdeling.

1.4 Implementering

De regionsfunktioner og højtspecialiserede funktioner, som der søges om, udføres allerede i dag på de angivne hospitaler og matrikler

1.5 Udvikling og fremtidsplaner

Nyretransplantation er den bedste og billigste behandling ved terminal nyresvigt. Århus Universitetshospital, Skejby, har det højeste antal transplantationer i landet og ønsker at øge antallet af transplantationer fra såvel afdøde som levende donorer. Alle højtspecialiserede funktioner og tilbud vedrørende nyretransplantation kan varetages ved tildeling af nødvendige økonomiske ressourcer.

Både som et patientønske og for at optimere såvel behandling som driftsøkonomi er et voksende antal patienter i de seneste år sat i hjemmedialyse. Region Midtjylland arbejder for at øge antallet af patienter i hjemmedialyse i overensstemmelse med hovedkonklusionerne i Sundhedsstyrelsens MTV-rapport med titlen ”Dialyse ved kronisk nyresvigt – kan antallet af patienter i udgående dialyse øges?”.

På Århus Universitetshospital, Skejby og Regionshospitalet Viborg arbejdes der på udbygning af hjemmedialyse både vedr. hjemmehæmodialyse og hjemmeperitonealdialyse. Vedr. sidstnævnte arbejdes der på videreudvikling af mulighed for

hjemmeperitonealdialyse i eget hjem med assistance fra den kommunale hjemmepleje og opfølgende hjemmebesøg af specialuddannet peritonealdialysesygeplejerske.

På Regionshospitalet Silkeborg er der etableret en tværfaglig hypertensionsklinik, og desuden er det tværfaglige samarbejde mellem nefrologi og reumatologi under udvikling i forhold til problemstillinger hos patienter med bindevævssygdomme og medicinsk udløst nyrefunktionsnedsættelse.

2 Specialets hovedfunktionsniveau

2.1 Generel beskrivelse af og overvejelser over den planlagte organisering af hovedfunktionerne i specialet

Hovedfunktioner i nefrologi varetages på de Århus Universitetshospital, Skejby samt regionshospitalet i Viborg og Holstebro. Århus Universitetshospital, Skejby varetager desuden behandling på højt specialiseret niveau.

På Regionshospitalet Randers og Regionshospitalet Horsens er der placeret hæmodialysesatellitter, der hører under Nyremedicinsk Afdeling på Århus Universitetshospital, Skejby, og på disse matrikler varetages ikke anden nefrologisk behandling.

Indtil videre varetager nefrologer fra Regionshospitalet Viborg også det lægelige ansvar og tilsyn med dialysesatellitten i Nykøbing Mors, som er beliggende i Region Nord. Patienter fra Thy-Mors indlægges i Viborg ved behov.

2.2 Generel beskrivelse og overvejelser over opfyldelsen af anbefalinger til varetagelsen af hovedfunktioner i specialet

Vedr. assistance: I specialevejledningen anbefales mulighed for umiddelbar assistance fra en speciallæge i et af de medicinske specialer. Dette sikres via de fælles akutmodtagelser, hvor intern medicin (bredt) er repræsenteret.

Der er mulighed for assistance fra speciallæge i nefrologi med henblik på rådgivning ved at nefrologiske speciallæger kan kontaktes telefonisk via nefrologisk bagvagt på Århus Universitetshospital, Skejby, alle døgnets timer hele året.

Hospitaler med hovedfunktion inden for nefrologi lever op til anbefalingerne for varetagelse af funktionerne.

2.3 Eventuelt vedr. hovedfunktioner i specialet

Der er på Århus Universitetshospital, Skejby, beredskab til nyrebioptering fra voksne og børn alle hverdage med mulighed for biopsisvar samme dag.

Der er på Århus Universitetshospital, Skejby etableret et tværfagligt team bestående af nefrologiske læger, nefrologisk sygeplejerske og access-kirurg (urinvejskirurg) mhp. varetagelsen af adgangsproblemer hos patienter i hæmodialyse. Personalet i teamet varetager selv hovedparten af ultralydsdiagnostikken. Der er adgang til diagnostisk radiologi, når der er behov for dette.

3 Specialets regionsfunktionsniveau

3.1 Overvejelser over den planlagte organisering af regionsfunktionerne i specialet

Region Midtjyllands placering af regionsfunktionerne inden for specialet tager udgangspunkt i sikring af såvel faglig udvikling som faglig kvalitet.

Region Midtjylland ansøger om regionsfunktion på følgende hospitaler:

- Århus Universitetshospital, Skejby
- Regionshospitalet Viborg
- Hospitalsenheden Vest (Regionshospitalet Holstebro)

3.2 Befolkningsunderlag

Regionsfunktionerne planlægges varetaget på de 3 nævnte hospitaler.

Befolkningsunderlaget varierer på tværs af funktionerne. Det konkrete befolkningsunderlag for hver funktion fremgår af bilag 2b for hvert hospital.

3.3 Overvejelser over opfyldelsen af krav til varetagelsen af regionsfunktioner i specialet

Århus Universitetshospital, Skejby

Århus Universitetshospital, Skejby opfylder kravene til varetagelse af regionsfunktioner i nefrologi. For Nyremedicinsk Afdeling på Århus Universitetshospital, Skejby henvises i øvrigt til beskrivelsen under punkt 4.3, idet afdelingen varetager alle aspekter af akutte og kroniske nyresygdomme fraset børne-nyretransplantation og nyretransplantation mod blodtypeuforlig, og idet der har ikke i opgavevaretagelsen været skelnet mellem regionsfunktion og højtspecialiseret funktion.

Regionshospitalet Viborg

Regionshospitalet Viborg opfylder alle sundhedsstyrelsens krav til varetagelsen af nefrologi på regionsfunktionsniveau.

Hospitalsenheden Vest

Hospitalsenheden Vest opfylder kravene til varetagelse af regionsfunktioner i nefrologi, idet der i regi af Hospitalsenheden Vest (Herning og Holstebro) findes de nødvendige samarbejdsspecialer. Dog bemærkes det, at der findes speciallæge i beredskabsvagt i Hospitalsenheden Vest.

3.4 Formaliseret samarbejde

Der indgås ikke formaliseret samarbejde på regionsfunktionsniveau inden for nefrologien.

3.5 Eventuelt vedr. regionsfunktioner i specialet

4 Specialets højt specialiserede niveau

4.1 Overvejelser over den planlagte organisering af højt specialiserede funktioner i specialet

Region Midtjylland ansøger om at alle højt specialiserede funktioner varetages på Århus Universitetshospital, Skejby.

Region Midtjylland ansøger om varetagelse af højt specialiserede funktioner i et formaliseret samarbejde med Århus Universitetshospital, Skejby på følgende hospitaler:

- Regionshospitalet Viborg
- Hospitalsenheden Vest (Regionshospitalet Holstebro)

Eneste funktion, der ikke søges varetaget i Region Midtjylland er funktionen ”Nyretransplantation på børn - diagnostik og godkendelse af donorer og recipienter. Efterkontrol af nyretransplanterede børn”. Funktionen varetages på Odense Universitetshospital. Det skal dog bemærkes, at Skejby – af hensyn til børnene og set ud fra geografisk forhold – varetager efterkontrol af nogle af børnene. Skejby lever i denne forbindelse op til kravene til funktionen.

Fordelingen af højtspecialiserede funktioner og samarbejdsrelationer fremgår af bilag 2a.

4.2 Befolkningsunderlag

Der varetages regionsfunktioner på tre hospitaler i Region Midtjylland.

Befolkningsunderlaget varierer på tværs af funktioner. Det konkrete befolkningsunderlag for hver funktion fremgår af bilag 2b for hvert hospital.

4.3 Overvejelser over opfyldelsen af krav til varetagelsen af højt specialiserede funktioner i specialet

Nefrologisk afdeling, Århus Universitetshospital, Skejby opfylder kravene til varetagelse af de højtspecialiserede funktioner indenfor specialet.

4.4 Formaliseret samarbejde

Region Midtjylland ansøger om varetagelse af følgende højt specialiserede funktioner på Regionshospitalet Viborg i et formaliseret samarbejde med Århus Universitetshospital, Skejby:

- Nyretransplantation på voksne – diagnostik og godkendelse af donorer
- Immunosuppressiv behandling af patienter med svære inflammatoriske bindevævslidelser.

Region Midtjylland ansøger om varetagelse af følgende højt specialiserede funktioner på Hospitalsenheden Vest (Regionshospitalet Holstebro) i et formaliseret samarbejde med Århus Universitetshospital, Skejby:

- Nyretransplantation på voksne – diagnostik og godkendelse af donorer
- Immunosuppressiv behandling af patienter med svære inflammatoriske bindevævslidelser.

For begge regionshospitaller gælder, at de gennem en længere årrække har samarbejdet med Århus Universitetshospital, Skejby om disse højt specialiserede funktioner.

I forhold til nyretransplantation på voksne – diagnostik og godkendelse af donorer indeholder samarbejdet bl.a. at regionshospitallerne varetager fase 1 (forberedelse af patienten til transplantation) og fase 3 (kontrol efter 3 måneder og resten af livet), mens Århus Universitetshospital, Skejby varetager fase 2 (gennemførelse af transplantation og kontrol i de første tre måneder herefter).

For inflammatoriske bindevævslidelser gælder, at der også her i en årrække har været et samarbejde mellem de to regionshospitaller og Århus Universitetshospital, Skejby. Samarbejdet vil blive formaliseret i form af fælles retningslinjer for diagnostik, behandling og kontrol baseret på internationale anbefalinger. Sjældne og komplicerede tilfælde af patientkategorien visiteres til Århus Universitetshospital, Skejby.

De nefrologiske afdelinger på Århus Universitetshospital, Skejby og Aalborg Sygehus har indgået aftale om fælle kliniske retningslinjer.

4.5 Eventuelt vedr. højt specialiserede funktioner i specialet